

Język niemiecki – mocne i słabe strony wykształcenia maturzystów

Poziom podstawowy

Język niemiecki, po języku angielskim, jest językiem obcym najczęściej wybieranym przez zdających. Niewielu maturzystów wybiera na egzaminie poziom rozszerzony, co jest niewątpliwie związane z małą liczbą godzin tego przedmiotu w szkołach, jak również z wymaganiami wyższych uczelni.

Arkusz na poziomie podstawowym okazał się dla zdających średnio łatwy. Wśród sprawdzanych umiejętności słuchanie było najtrudniejsze (0,55), prawie ten sam stopień trudności (0,57) prezentowały zadania sprawdzające rozumienie pisanego tekstu. Najmniejsze kłopoty mieli zdający z napisaniem e-maila i listu (0,62), w których sprawdzano przede wszystkim komunikatywność przekazu informacji. Wśród zadań sprawdzających rozumienie tekstu słuchanego najtrudniejsze okazało się zadanie trzecie (0,45), w którym należało wyselekcjonować informacje podczas słuchania wywiadu.

Najmniej problemów mieli zdający z zadaniem drugim (0,64), w którym należało stwierdzić, czy tekst zawiera określone informacje. Duże znaczenie miała tematyka tekstu do zadania dotycząca rozwiązania problemów mieszkaniowych młodych ludzi, a więc bardzo bliska tematyka zdającym egzamin. Wszystkie zadania z obszaru rozumienia tekstu czytanego należały do zadań średnio łatwych (stopień trudności wynosił kolejno 0,60, 0,54 i 0,58). Tematyka tekstu zadania czwartego nie była dla zdających obca (*Oktoberfest* w Niemczech), dlatego też bazując na znajomości zagadnienia, zrozumienie jego treści było łatwiejsze.

Z danych statystycznych wynika, że najłatwiejsze dla zdających okazały się zadania z obszaru wypowiedź pisemna. Analizując dokładnie poszczególne kryteria można stwierdzić, że zdający koncentrowali się głównie na przekazaniu informacji, nie dbając o jakość tworzonej wypowiedzi. W zadaniu siódmym zdający bardzo dobrze radzili sobie z przekazaniem pierwszych trzech informacji, najtrudniejszy okazał się dla nich punkt, w którym musieli poprosić o przepis na sałatkę ziemniaczaną. Nieznajomość słów „przepis” i, co wydaje się dziwne, „sałatka ziemniaczana” spowodowała, że wszelkie próby użycia wyrazów np. angielskich w połączeniu z niemieckimi *potatoessalat* lub wyrazów, które nie istnieją w języku niemieckim np. *Rezeptur* skutkowało niezrozumieniem, a tym samym niezaliczeniem informacji. Wielu zdających radziło sobie doskonale, wyrażając treść polecenia w sposób opisowy, np. *Kannst du mir bitte schreiben, wie du Kartoffelsalat machst?*

Bardzo dobrze zdający poradzili sobie z formą listu. Niestety, o ile początek i zakończenie bywały wzorcowe, to rozwinięcie, czyli zasadnicza treść, odbiegała bardzo od pozostałych elementów listu. Oznacza to, że uczniowie opanowali leksykę związaną z realizacją formy listu (formy grzecznościowe rozpoczynające list, wprowadzenie, zakończenie), ale gorzej „poruszają się” w tematach sterowanych poleceniem. Informacja o zamiarze kupna psa była dla zdających najłatwiejsza, chociaż i w tym wypadku zdarzało się mylenie czasowników *kaufen* i *verkaufen*, zastępowanie rzeczownika *Hund* słowem angielskim albo podaniem rasy psa w języku polskim np. *Ich will Owczarek kaufen*. Dość ubogie słownictwo zdających uniemożliwiało zrealizowanie polecenia w sposób oryginalny. Na pytanie: dlaczego chcesz kupić psa? przeciętny zdający odpowiadał: *Weil ich Hunde liebe*. Wśród sprawdzanych prac znalazły się również odpowiedzi świadczące o bardziej dojrzałym podejściu do tematu, np. *Ich bin einsam und möchte einen Freund haben*. Spore trudności napotkali zdający przy realizacji informacji dotyczącej opieki nad psem, co spowodowane było nieznajomością słownictwa w tym zakresie.

Poziom rozszerzony

Zadania części I należały do zadań średnio łatwych, a zadanie trzecie – napisanie dłuższej pracy w określonej formie – było dla zdających łatwe. Największą trudność sprawiło zdającym zadanie cząstkowe 1.2, w którym należało zastosować Konjunktiv Plusquamperfekt. Nie wszyscy zwrócili uwagę na czas zdania do przekształcenia i stosowali najczęściej występującą w języku formę Konditionalis. Oceniając zadanie pierwsze, można stwierdzić, że transformacje zdań nie sprawiają zdającym większych problemów. W zadaniu cząstkowym 2.1 bardzo często pojawiał się przyimek *am* jako konsekwencja występującej po nim nazwy dnia tygodnia. Zdający nie analizowali dalszej części zdania i automatycznie wstawiali niewłaściwy przyimek *am*.

W zadaniu trzecim najczęściej wybieraną formą dłuższej wypowiedzi była rozprawka, która wydaje się zdającym najłatwiejsza. Niestety i w tej formie zdarzały się uchybienia polegające na nieudolnym formułowaniu tezy, jednostronnym ujęciu tematu lub po prostu opisie życia rodzinnego. Nieco słabiej wypada bogactwo językowe, co wynika z koncentrowania się piszących na treści. Poprawność językowa nie jest najmocniejszą stroną zdających, ale popełniane błędy nie powodują, że wypowiedzi są niekomunikatywne, co miało czasem miejsce na poziomie podstawowym.

Opowiadanie często sprawia piszącemu trudności, gdyż utożsamiane jest z relacjonowaniem jakiegoś zdarzenia i brakuje w nim wydarzenia głównego. Zdający miał opowiedzieć o przygodzie, jaką przeżył obcokrajowiec w pierwszym dniu nieoczekiwanej wizyty w miejscowości piszącego. W wielu przypadkach zabrakło elementu nieoczekiwanej wizyty, a zdarzały się prace będące relacją z pobytu obcokrajowca. Wśród piszących na ten właśnie temat znalazły się też prace bardzo ciekawe, z zaskakującymi czytelnika wydarzeniami. Najczęściej wybieraną formą był opis. Prawdopodobnie tematyka nie odpowiadała wielu piszącym, gdyż należało opisać imprezę sportową, co wymaga znajomości konkretnego słownictwa. W wielu przypadkach brakowało w opisie opinii na temat opisywanej imprezy lub jej uzasadnienia, nie wszyscy też uwzględnili siebie jako kibica. W dłuższej wypowiedzi w określonej formie najslabiej wypada bogactwo językowe, co wynika z koncentrowania się piszących na treści. Poprawność językowa nie jest najmocniejszą stroną zdających, ale popełniane błędy nie powodują, że wypowiedzi są niekomunikatywne. Najczęściej popełniano błędy w szyku zdania złożonego, odmianie przymiotnika, rekcji czasownika. Zdający rzadko używali form złożonych np. Passiv, Temporalsätze, erweiterter Attributsatz.

Zadania części II okazały się dla zdających łatwe, jedynie zadanie dziewiąte było trudne (0,32). Zadanie polegało na uzupełnieniu luk w tekście wyrazami wybranymi w każdym przypadku z czterech możliwości tak, aby zdanie było logiczne pod względem leksykalnym i gramatycznym. Zadanie to potwierdziło, że zdający nie dysponują bogatym słownictwem, nie analizują całego zdania, lecz jedynie wyrazy sąsiadujące z luką, co może prowadzić do błędnych wyborów.

Tegoroczni absolwenci w niewielkim stopniu różnią się od zdających egzamin maturalny w ubiegłym roku. Do najmocniejszych stron tegorocznych maturzystów należą: umiejętność zwięzłego przekazywania informacji w krótkiej formie użytkowej, znajomość zasad pisania listu prywatnego, uważne czytanie poleceń i konsekwentne realizowanie kryteriów. Najslabiej, podobnie jak w latach poprzednich, wypada stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych, co potwierdza się w kryterium poprawności w dłuższej wypowiedzi w określonej formie.